

HOA NGHĨ ĐỊA

*.Hoa hồng nhung tượng trưng cho tình yêu nồng cháy
Hoa hồng đỏ nói lên sự say mê cuồng nhiệt
Hoa hồng phấn tình yêu ngây thơ đầu đời.
Hoa hồng vàng mới tình quý phái vương giả.
Hồng bạch ái tình tinh khiết...*

Tôi gò lưng, cong người, thóp bụng, nghiêng rặng, cố vận sức xuống đôi chân khẳng kheo, trắng trẻo gầy gò, đôi chân sinh viên, tiểu tư sản trí thức, đôi chân thành thị, đôi chân nhảy đầm... đạp lên chiếc bàn đạp là một khối gỗ vuông làm chiếc pê-đan tự chế cho xích lô, pêđan thường chỉ ba bảy hai mươi một ngày là hỏng. Chiếc xích lô nặng như cái cùm, nhích từ chút lên dốc. Nhờ những bông hoa hồng mà giờ đây tôi đã lên quá nửa dốc cầu Xóm Bống, một cái dốc mà giới xích lô ba gác rất sợ. Mọi bác xích lô, dù trên mười năm thâm niên nghề nghiệp, đến chân dốc đều phải “hạ mã”, leo xuống xe cũng phải rất cẩn thận, nếu không xe chổng “ben” hất khách và hàng hoá xuống đất thì nguy to. Cũng có khi xe quá nặng, mặc dù đã cố nín vẫn cứ chổng ngược, lồi cả anh chàng lái xe bé như con nhái bèn hồng chân toàn teng trên cái yên xe. Xuống đất an toàn rồi mới giờ nón ra quạt và thở, đỡ mệt mới đẩy xe lên dốc. Không ai dám ngồi trên xe đạp lên dốc như tôi.

Không phải tôi mạnh khoẻ hơn người, tôi dám làm như thế bởi tôi đang yêu, tôi có những hoa hồng và khúc ca hoa hồng, nó giống như bài hò dô ta kéo pháo lên núi. Mặc dù hành khách của tôi đang chờ đây không phải cô tiểu thư khuê các, liễu yếu đào tơ, mình hạc xương mai, hay đứa bé học sinh tiểu học. Hành khách đi xe tôi là một chị bán cá, gọi là rỗi bờ, to lớn, mông bằng cái thúng, đến nổi ngồi xích lô còn chật. Chị ta không đi mình không, chị đi với hai thúng cá thu, cá ngừ, cá chù đầy đã nặng còn ướp nước đá. Tôi tính trọng lượng này không dưới tạ.

Đến nửa dốc thì bao nhiêu hoa hồng và bài ca hoa không tài nào giúp tôi nhích thêm được bước nào. Tôi vội vàng nhảy phóc xuống xe và luôn luôn nhớ bài học “hạ cánh an toàn” chống lại cái nạn chổng “ben”. Và tôi đã hạ cánh an toàn thật. Không thể để chiếc xe đứng giữa dốc nguy hiểm như thế này, xe hơi luôn có con chận, khúc gỗ to hình tam giác. Xích lô làm gì có đủ đồ nghề. Tôi vừa chống lại sức tuột lui, vừa đẩy lên dốc. Cuối cùng chiếc xe chở chị bán cá cũng đến được chỗ bằng. Tôi ghìm xe lại thở, tối thui mặt mày. Nặng lên, những con thuyền no cá đậu đầy cửa sông dập dờn trên sóng, lấp loá nắng. Cửa sông có một đảo bé là những hòn đá to chồng chất lên nhau, trông như ổ trứng của loài thủy quái khổng lồ.

Từ sáng đến giờ không phải vô cơ mà tôi luôn luôn nghĩ tới những đoá hoa hồng. Chiều nay sinh nhật Phương Lan, người tôi yêu mà nàng lại yêu hoa hồng, buộc tôi phải yêu theo. Một anh chàng xích lô ba gác như tôi hơi sức đâu đi yêu những cái

vớ vẩn, những đoá hoa hồng và ý nghĩa của việc tặng hoa. Theo nàng hồng là hoa hậu loài hoa. Màu sắc loài hồng mang ý nghĩa này nọ là do nàng chép từ trong sách vở, Phương Lan bảo tôi học thuộc lòng, để theo nàng thì khi tặng hoa cho nàng, chọn hoa và màu sắc sao cho đúng ý nghĩa. Tôi chịu theo ý thích xa hoa trường giả, ngộ nghĩnh của nàng, chứ cái thứ xích lô ba gác như tôi có cần gì ý nghĩa hoa hồng.

Chiều nay sinh nhật Phương Lan, giờ này tôi chưa có hoa tặng nàng, làm sao đây? Phương Lan, cô gái con nhà giàu sang đài các, sánh với tôi thì một trời một vực, giống như nàng công chúa và hoàng tử mặc lột cóc. Tôi là một vị hoàng tử bị cuộc đời và thời thế, đúng là một mụ ác tiên cách mạng hôn một cái hóa thành cóc. Dĩ nhiên Phương Lan không thể yêu một thằng xích lô ba gác như tôi. Tôi giấu biệt tung tích mình. Mỗi lần tôi xuất hiện bên nàng đều dưới cái lột của một vị công tử hào hoa phong nhã. Tôi đóng vai này khá đạt cũng nhờ trước đây tôi đã sống ở giai tầng trên. Tôi có bằng cấp cao, chức phận lớn và lại thêm một bộ mặt điển trai. Thời thế giống như cái sàng, lật một cái, tôi từ lớp trên lộn xuống đáy, bằng cấp thành giấy lộn, địa vị cao, không bị đi tù là may, nay thành anh phó thường dân, còn tiền bạc là thứ khó giữ nhất, nó giống nước đá, không có tủ lạnh, để ngoài gió một lúc sau tan hết. Tôi hết tiền từ “khuya”. Lúc đầu tôi cố lê la khắp nơi tìm việc làm đúng với nghề nghiệp khả năng mình. Tới đâu trưng ra cái bản lý lịch “màu xám tro” cũng đều bị lắc đầu. Chỉ còn cách trông cậy vào chính đôi chân của mình. Tôi liều mạng đạp xích lô với đôi chân trắng trẻo khăng kheo như cây sậy chỉ dùng vào việc bước những bước tăng-gô lả lướt, những bước valse dìu dặt... đôi chân nháy đăm là tốt nay bị trưng dụng vào việc nặng nề, cũng tội nghiệp cái thân tôi, song cứ nghĩ mình chỉ làm tạm một thời gian rồi chuyển ngành. Nhờ nghĩ thế mà tôi vẫn tiếp tục cuộc phiêu lưu không bờ bến, phía trước mở mớ tương lai. Tôi mới ra nghề, kiếm tiền ít, chưa dám thuê xe riêng, tôi đạp chung xe với một ông lão có nhà ở núi Sạn, gần trại phong. Ông đạp ngày, tôi đạp đêm. Đạp xe đêm mất ngủ khổ sở lắm song được cái không chường mặt ra cho thiên hạ nhìn. Dù có khổ sở cách mấy đi nữa, đã là thanh niên, tới tuổi không ai tránh được chuyện yêu đương. Ban đêm trên những chuyến xe “hành hiệp giang hồ” tôi cũng gặp mấy cô bán hàng rong, bán vé số, trứng vịt lộn... đại loại những nghề hạ tiện như tôi, cân sức, cân tài, xứng đáng với nghề nghiệp của tôi. Họ thích tôi nhưng tôi đâu có chịu. Tôi ngược lên và tôi với cao, cao quá sức mình, tôi yêu Phương Lan, một nàng tiêu thụ khuê các giàu sang và rất đẹp được nhiều vị công tử hào hoa săn đón. Tôi lâm vào một cuộc tình, cuộc tình không lối thoát, không tương lai, tôi đặt tên là “cuộc tình không cân sức”. Ai có thử qua kiểu cuộc tình không cân sức thế này sẽ thấy thế nào là khôn đốn, “biết thế nào là lẽ độ”... Tôi giấu biệt “nhân thân” và sống theo một cái kiểu lạ đời, từ ngữ bây giờ gọi là “phôn vinh giả tạo”.

Nhiều lần tôi dẫn nàng dạo phố, vào những ngôi quán, nhà hàng, vũ trường sang trọng nhất thành phố này. Để có tiền phục vụ cho những cuộc rong chơi phù phiếm, tôi phải làm việc cật lực và nhịn mọi thứ chi tiêu, kể cả cái chi tiêu vô cùng quan trọng là mua gạo nấu cơm ăn mà sống. Tối bữa tôi nhai qua loa vài củ khoai lang, nhai cả vỏ. Tôi làm việc nặng, ăn uống như thế, làm sao đủ năng lượng để nói theo từ ngữ bây giờ là tái tạo sức lao động? Và tôi cũng đã có lần phải trả giá cho sự sai lầm cơ bản về định luật bảo tồn năng lượng này. Một hôm tôi dẫn nàng vào vũ trường, đang vi vu theo tiếng nhạc, tôi thấy xây xẩm mặt mày, bụng dạ còn cào rất khó chịu. Suốt đêm qua tôi đạp xe, cả ngày chẳng ăn uống gì ra hồn, tối lại phải bầm bụng uống hai lon bia ngoại. Tôi liền buông nàng ra chạy nhanh vào toa-lét. Tôi gập mình xuống cái bồn rửa mặt bằng sứ trắng tinh, chọc cổ mửa. Bao nhiêu khoai lang với thứ nước chua chua trào ra. Ác một nỗi tôi ăn khoai cả vỏ, nhai ngấu nghiến qua loa, vỏ khoai lang màu đỏ là thứ rất lâu tiêu, nổi bật trên nền men sứ trắng. Tôi chưa kịp mở nước xối tàn tích này đi thì Phương Lan xô cửa đi vào. Nàng hét lên, tưởng tôi hộc máu! Cũng may tôi mở nước xối đi. Tôi kể câu chuyện bê bối này để thấy cái tình yêu không cân sức nó đẩy người vào cuộc sống cơ khổ như thế nào.

Chiều nay sinh nhật nàng, tối qua tôi chạy xe suốt đêm nhưng không kiếm được đồng nào, toàn bạn hàng quen mà lại đi chịu. Cuộc xe chở chị bán cá hồi sáng nay cũng đi chịu. Giờ đây tôi chưa biết phải “khắc phục” ra sao? Tôi đem xe trả lại lão Tư, mượn cục xà phòng giặt ra giếng ngồi giặt và nghĩ ngợi. Tôi nghĩ, cứ yên tâm, đời tôi không thiếu những dịp may hiếm có, và tôi là người trung, xưa nay đã có câu “người trung mắc nạn có tiên xuống phò” .

Chờ đợi “bộ áo quần ăn nói” khô, tôi diện vào và cứ lên đường. Tối đâu hay đó, người như tôi chẳng lẽ trời đất không thương? Tôi đi, mắt ngược lên nhìn những áng mây mang đầy ánh sáng tha thướt trên nền trời, miệng huýt sáo và cổ thường thức ngọn gió chiều mát rượi, làm ra vẻ người nhàn tản vô tư, thật sự lòng tôi rối như tơ vò. Tôi ra phố, con đường bằng ngang qua nghĩa địa núi Sạn, mồ mả sang hèn lớp lớp. Vào đây trong cõi hư vô con người vẫn không được bình đẳng. Những ngôi mộ có hình thánh giá, công giáo, nằm xa những ngôi mộ có chữ vạn, Phật giáo. Những ngôi mộ sang trọng, xây cất tốn kém còn hơn ngôi nhà lầu, nằm cạnh những nấm đất thấp lè tè, không nhang khói, tội nghiệp. Đang đi bỗng tôi chú ý đến một ngôi mộ lớn. Bia là một tấm đá đen mài bóng loáng, khắc chữ, mạ vàng. Trước mộ có bát nhang bằng sứ trắng sáng loáng, chân nhang cắm đầy. Cạnh đó có một bó hoa hình như vừa cúng sáng nay, ngôi mộ nhà giàu, có mai che nắng nên bó hoa dù không có lọ nước vẫn còn tươi tốt. Hoa hồng nhung, màu đỏ thắm đang thời kỳ hé mở hàm tiếu. Bó hoa được gói bằng giấy bóng kính, thắt chiếc nơ lụa xanh, sắc lụa óng ánh, rất sang trọng, đắt tiền và cũng rất mỹ thuật.

Ôi, cả ngày hôm nay tôi luôn nghĩ tới cái này đây. Ngay khi ấy tôi vẫn chưa có ý định nào, bỗng một ý tưởng tuyệt vời vừa loé ra: Tại sao mình không mượn bó hoa này tặng Phương Lan? Kể ra thì cũng không đúng, ai lại đi ăn trộm hoa. Song chỉ một lúc sau tôi lại nghĩ khác. Trộm hoa cũng là tội, song là tội nhẹ, nhất là hoa của người chết. Người chết cần hoa làm gì kia chứ. Và thế là tôi đứng nghiêm trang trước mộ, khấn vái người khuất mặt bỏ qua cho cái tội trộm hoa. xong tôi cúi xuống cầm lấy bó hoa. Lại một lần nữa tôi thấy cái câu “người trung mắc nạn có tiên xuống phò” là đúng. Tôi cầm bó hoa đưa lên mũi, không thơm tho gì cả, phải rồi, hồng nhưng đâu có hương thơm. Và tôi lầm nhảm “...Hồng nhưng tượng trưng cho tình yêu nồng nàn...” Lần này chắc Phương Lan thích lắm.

Tôi đến nhà Phương Lan đúng lúc nàng thổi tắt 22 ngọn nến. Thấy tôi nàng reo lên, tất cả mọi người nhìn tôi. Họ nghĩ tôi chính là hoàng tử của lòng nàng. Phương Lan đỡ bó hồng nhưng tặng phẩm trên tay tôi, đặt nơi bàn, chỗ để đủ thứ tặng phẩm sang trọng của bạn nàng. Nàng dẫn tôi đi giới thiệu với mọi người trong bàn tiệc và nàng đặt tôi ngồi cạnh, ý hẳn đây là chỗ danh dự nhất. Buổi tiệc rất vui. Có thêm nhiều tiết mục văn nghệ tự biên tự diễn, mấy người hát. Tôi cũng được yêu cầu hát. Tôi cầm đàn ghi ta hát một bài. Tiếng ca và tiếng đàn điêu luyện của tôi hơn hẳn mấy ca sĩ nghiệp dư kia. Tôi được nhiều tràng pháo tay tán thưởng. Mấy cô gái nhìn tôi ngưỡng mộ và Phương Lan rất thích, tôi là niềm tự hào của nàng. Tối lại, tất cả mọi người về hết. Phương Lan đến bàn để quà sinh nhật, điểm từng món và có lời bình. Cuối cùng là bó hồng nhưng tặng phẩm của tôi. Nàng làm như cô giáo dò bài, hỏi ý nghĩa tặng phẩm hồng nhưng. Tôi liếng thoảng như cậu học trò:

-...Hoa hồng nhưng tượng trưng cho...

– Tốt lắm. Nhưng này?

– Sao?

– Anh mua ở đâu bó hoa mười đoá hồng nhưng đẹp như thế này?

– Mua ở chợ Đầm, sáng nay.

Phương Lan phân vân:

– ...lạ nhỉ?

Tôi hỏi:

– Em nói sao?

– Sáng nay em cũng ra chợ mua hoa, em thích nhất là hoa hồng nhưng đang độ hàm tiếu.

– Thì anh cũng mua ở chợ Đầm như em.

– Nhưng sao em không gặp anh?

– Chợ đông, gặp sao được.

– Chợ Đầm chỉ có một cửa hàng bán hoa hồng Đà Lạt. Lẽ ra mình phải gặp nhau...

Tôi bắt đầu nao núng:

– Nhưng em mua hoa làm gì?

Phương Lan:

– Hằng năm, cứ mỗi dịp sinh nhật của em. Em thường mua hoa ra nghĩa địa dâng cúng ba, báo cho ba biết em thêm một tuổi.

– Mộ ba nơi đâu?

– Núi Sạn, phía bắc Nha Trang.

Thôi chết rồi. Tôi hoảng hồn, cố gắng bình tĩnh. Nếu nàng biết tôi trả lời sao?

Phương Lan vẫn chưa buông tha, nàng bắt đầu nghi ngờ, nói:

– Sáng nay chị bán hoa nói chỉ còn bó mười bông hoa hồng nhung này. Đó là những đoá hoa cuối cùng. Vậy anh mua hoa ở đâu. Khi cả Nha Trang chỉ còn bó hoa cuối cùng?

Bỗng nhiên tôi lại nảy ra ý kiến:

– Thì anh cũng ra chợ Đầm mua. Có thể anh đi sớm hơn em, hoặc là chị bán hoa nói láo, với lại những người buôn bán bao giờ cũng nói ấy là món hàng cuối cùng để đòi giá cho cao.

Tôi tưởng nói thế tôi đã gạt được mọi điều nghi ngờ nơi nàng. Nhưng hình như không. Nàng cầm bó hoa lên xem, nói: “Giống hết bó hoa em mua, cũng với chiếc nơ lụa xanh này, không lẽ”... Phương Lan nhìn tôi nghiêm nghị hỏi:

– Anh còn nhớ ý nghĩa của việc tặng hoa không?

Tôi như học trò đọc bài: hồng nhung tượng trưng... Hoa hồng đỏ tượng trưng... Hoa hồng phấn tượng trưng... hoa hồng vàng tượng trưng...

Tôi cãi:

– Tất cả biểu trưng kia do con người đặt ra chứ hoa đâu có biết.

Giờ đây tôi tưởng đã đánh tan mọi nghi ngờ nơi cô gái khôn lanh tinh tế và tinh quái này, cho nên tôi mạnh dạn đặt câu hỏi:

– Tại sao không có hoa hồng đen, loài hoa đối trá...

Phương Lan cười khẩy, cầm bó hoa lên, nói:

– Có hoa hồng đen đấy...

Tôi lạnh cả người!

Quý Thể